Opinie: De Amerikaanse jacht op extreemlinks kan de Europese veiligheid schaden

President Trump is geobsedeerd door links-extremisme, en houdt morgen een top over de terroristische dreiging uit die hoek. In Europa schat men dat gevaar niet heel groot in. Die trans-Atlantische scheidslijn is een potentieel gevaar voor de Europese veiligheid.

Dit artikel is geschreven door**Thomas Renard**Gepubliceerd op 15 juli 2026, 16:00
https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-de-amerikaanse-jacht-op-extreemlinks-kan-de-europese-veiligheid-schaden~bd975e03/

Donderdag 16 juli houden de Verenigde Staten een internationale top in Washington, gericht op de 'heropleving van transnationaal extreemlinks terrorisme'. In tegenstelling tot de brede consensus die ten grondslag lag aan de oprichting van de wereldwijde coalitie tegen Daesh (IS) tien jaar geleden, leidt deze bijeenkomst tot brede onrust en illustreert zij de groeiende verschillen in de prioriteiten op het gebied van terrorismebestrijding tussen de VS en hun Europese bondgenoten.

Sinds het begin van zijn tweede termijn lijkt president Donald Trump geobsedeerd door linkse terreur, en meer specifiek door de zogeheten 'Antifa'. Deze obsessie is niet nieuw. Hij had tijdens zijn eerste presidentiële termijn al opgeroepen om de beweging als 'terroristisch' aan te merken.

Ondanks juridische obstakels slaagde hij daar uiteindelijk in september 2025 in, waardoor Antifa de eerste binnenlandse terreurgroep werd die in de VS werd aangewezen. Dat kwam slechts tien dagen na de moord op zijn vertrouweling Charlie Kirk door een persoon die snel als 'links' werd bestempeld – hoewel diens profiel complexer lijkt.

Over de auteur

Thomas Renard is directeur van het International Centre for Counter-Terrorism (ICCT), een denktank in Den Haag.

Jihadisme

In de nieuwe Amerikaanse antiterrorismestrategie, die eerder dit jaar werd gepubliceerd, wordt links terrorisme tot topprioriteit verheven, naast slechts twee andere prioriteiten: islamistisch terrorisme en drugskartels. Europeanen zijn het eens over de laatste twee prioriteiten, zij het met enkele kanttekeningen.

Het nieuwe Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN), dat enkele dagen geleden werd gepubliceerd, maakt duidelijk dat jihadisme de belangrijkste dreiging in het land blijft. Het is een beoordeling die grotendeels wordt gedeeld door andere Europese veiligheidsdiensten. Europeanen zijn het er ook over eens dat drugskartels

een serieuze bedreiging vormen, eentje die mogelijk zelfs de democratische orde ondermijnt, maar zij zien het niet als een kwestie van terrorisme.

Op het gebied van links terrorisme wordt de trans-Atlantische scheidslijn het meest tastbaar. Hoewel alle Europese antiterrorismediensten activiteiten binnen extreemlinkse extremistische milieus monitoren, beschouwen zij die over het algemeen niet als een prioritaire dreiging – met mogelijk enkele uitzonderingen, zoals Griekenland en Italië. Het nieuwste DTN stelt klip en klaar dat er momenteel geen gewelddadige terroristische dreiging uitgaat van extreemlinks in Nederland.

Politiek instrument

In schril contrast met deze beoordeling beschouwen de meeste Europese veiligheidsdiensten rechts-extremisme als de op een na grootste terroristische dreiging, na het jihadisme. In de VS wordt rechts-extremisme al decennialang beschouwd als de belangrijkste binnenlandse dreiging. Hoewel het duidelijk nog steeds zeer krachtig is, wordt er in de nieuwe Amerikaanse strategie niets over gemeld.

De gevolgen zijn al zichtbaar. Terwijl rechts-extremisten die in januari 2021 het Amerikaanse Capitool bestormden, met goedkeuring van Trump zijn vrijgelaten, zijn vermeende 'Antifa'-demonstranten vervolgd, als terroristen veroordeeld en tot zeer lange gevangenisstraffen veroordeeld.

Terrorismebestrijding onder de regering-Trump is een politiek instrument geworden, en de nieuwe strategie leest als een politiek manifest. Na de aanslagen van 11 september sprak president George W. Bush de wereld toe met de woorden: 'Jullie zijn óf met ons, óf tegen ons.' Vandaag de dag zegt president Trump precies hetzelfde, behalve dat hij de scheiding langs politieke tegenstellingen trekt. Zijn aanpak werkt daarom eerder verdeeldheid in de hand dan dat ze verbindt.

Anders dan vaak wordt beweerd, zijn Europeanen niet onwillig om het te hebben over extreemlinkse terreur. Verschillende Europese inlichtingendiensten hebben al publiekelijk aangegeven dat zij een toename zien van de dreiging van extreemlinks gewelddadig extremisme, hoewel ze benadrukken dat die nog steeds ruim onder de dreiging van extreemrechts ligt.

Escalatie

In het laatste jaarverslag noteerde het Duitse Federale Bureau voor de Bescherming van de Grondwet (BfV) in 2025 een toename van 60 procent in extreemlinkse geweldsmisdrijven. De Belgische Staatsveiligheid (VSSE) meldde in 2025 ook meer gewelddadige incidenten die verband houden met extreemlinks, terwijl de directeur van de Franse Direction Nationale du Renseignement Territorial (DNRT) een 'escalatie' van de extreemlinkse dreiging opmerkte.

Verschillende incidenten eerder dit jaar lijken deze trend te bevestigen. In januari eiste de extreemlinkse Vulkangruppe de verantwoordelijkheid op voor een brandstichting waardoor tienduizenden huizen en bedrijven in Duitsland enkele

dagen zonder elektriciteit zaten. In februari claimde een anarchistische groep het saboteren van de spoorweginfrastructuur in Italië, tijdens de Olympische Winterspelen.

Een ander incident laat zien dat sommige extreemlinkse extremisten ook steeds meer bereid zijn om geweld te gebruiken tegen andere mensen, in wezen extreemrechtse extremisten, en niet alleen tegen infrastructuur zoals vroeger. In een incident dat hevige politieke debatten in Frankrijk veroorzaakte, werd een extreemrechtse militant door antifa-activisten gedood tijdens een straatgevecht in Lyon afgelopen februari.

De trans-Atlantische scheidslijn creëert twee fundamentele uitdagingen voor het Europese terrorismebestrijdingsbeleid. Ten eerste is er de politieke druk van de Amerikaanse regering, duidelijk geïllustreerd door de vele bijeenkomsten in Europa voorafgaand aan de top – een duidelijke poging om de dreigingsperceptie in Europa te beïnvloeden.

Complotten verijdeld

Dreigingsbeoordelingen moeten echter onafhankelijk zijn van politieke druk, vooral buitenlandse. Ten tweede kan een groeiende trans-Atlantische kloof over terrorismebestrijding nadelig zijn voor de Europese veiligheid. Amerikaanse inlichtingendiensten zijn van groot belang voor de Europese antiterrorisme-inspanningen, omdat er nog geen Europese 'strategische autonomie' bestaat. Amerikaanse diensten hebben door de jaren heen talloze complotten verijdeld.

Minder samenwerking kan het gevolg zijn van uiteenlopende prioriteiten en daarmee van een andere toewijzing van middelen. Als de VS bijvoorbeeld geen rechts-extremistische netwerken meer monitort, zullen Europeanen cruciale inlichtingen verliezen en kwetsbaarder worden.

Minder trans-Atlantische samenwerking kan ook het gevolg zijn van afnemend vertrouwen tussen de diensten zelf, bijvoorbeeld door angst voor politiek gebruik van inlichtingen, met vergelijkbare negatieve gevolgen.

Samenvattend komt de grootste dreiging niet van extreemlinks terrorisme, want dat wordt al door veiligheidsdiensten gemonitord. Het is de Amerikaanse politieke druk die essentiële trans-Atlantische antiterrorisme-samenwerking zou kunnen schaden.